

«معرفی پژوهش» چرا به منظور بهبود وضعیت راندمان آب در کشاورزی اقدامی فراگیر صورت نمی‌گیرد؟

عنوان مقاله:

بحران آب در سایه کشاورزی افزایشی و کشاورزی زدایی کشور: تشریح ارتباط بحران آب در بخش کشاورزی و وابستگی به نفت در کشور

نویسندگان: رسول محسن زاده و ناصر فکوهی

محل انتشار: نشریه توسعه محلی (روستایی - شهری). دوره یازدهم، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۳۹۸، ص ۲۶۷ - ۲۹۲.

خلاصه تحقیق:

افزایش سطح اراضی و آبی شدن آن‌ها پس از انقلاب، موجب اضافه برداشت شدید آب برای مصارف کشاورزی شده است. در حال حاضر بیش از نود درصد آب کشور، در حوزه زراعت استفاده می‌شود که حجم بسیار بالایی از آن به علت استفاده از روش‌های غیراستاندارد تلف می‌شود. گستره به‌کارگیری آبیاری تحت فشار که موجب بهره‌وری و راندمان بالای آب می‌شود، حدود ۵ درصد است. این مقاله در پی پاسخگویی به این پرسش است که چرا به منظور بهبود وضعیت راندمان آب در کشاورزی اقدامی فراگیر صورت نمی‌گیرد؟

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که با وجود برخی موانع حقوقی، فناورانه، مدیریتی و توپوگرافیکی در پیاده‌سازی روش‌های نوین، عامل اصلی عدم توجه به صرفه‌جویی در مصرف آب کشاورزی، وابستگی به اقتصاد نفتی است که از یک‌سو سبب انتقال نیروی کار و سرمایه به سوی پدیده‌های غیرتجاری شده و از سوی دیگر، چشمداشت از دیگر بخش‌ها برای خلق ارزش افزوده را از بین برده است؛ بنابراین، دولت از یک‌سو با افزایش سطح اراضی و آبی‌سازی آن‌ها، زمینه را برای اشتغال‌زایی غیر پایدار متأثر از سیاست‌های پوپولیستی و پیگیری گفتمان خودکفایی فراهم آورده (کشاورزی افزایشی) و از سوی دیگر، با وهم فراوانی ملهم از درآمدهای نفتی، این بخش را با اراضی آبی شده به حال خود واگذاشته است (کشاورزی زدایی).